

ISSN 2076-586X

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

**ВІСНИК
ЧЕРКАСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Науковий журнал

Виходить 40 разів на рік

Заснований у березні 1997 року

№ 34 (287). 2013

Матеріали «Вісника» присвячені актуальним проблемам соціально-педагогічної роботи, професійної підготовки спеціалістів соціальної сфери. У публікаціях досліджуються аспекти соціально-педагогічної роботи з різними категоріями населення, зокрема: соціально-педагогічна робота з сім'ями, дітьми та молоддю, людьми похилого віку, підлітками, схильними до адиктивної поведінки; спрямованої на виявлення та розвиток обдарованості дитини; взаємодію фахівців з дитячими, молодіжними та громадськими організаціями; формування професіоналізму спеціалістів соціальної сфери, аналізується міжнародний і вітчизняний досвід соціально-педагогічної діяльності.

Наукові статті збірника рекомендовані викладачам вищої школи, аспірантам, студентам, соціальним працівникам, а також усім, хто цікавиться соціально-педагогічною проблематикою.

Постановою президії ВАК України від 10.02.2010 р. № 1-05/1 (Бюлетень ВАК України, 2010. – №3) журнал включено до переліку наукових фахових видань зі спеціальності «Педагогічні науки».

Випуск № 34 (287) наукового журналу Вісник Черкаського університету, серія педагогічні науки рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 3 від 01.02.2013 року.)

Журнал реферується Українським реферативним журналом «Джерело» (засновники: Інститут проблем реєстрації інформації НАН України та Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського) та Реферативним журналом Всеросійського інституту наукової і технічної інформації РАН (ВІНІТІ РАН).

Головна редакційна колегія:

Кузьмінський А.І., чл.-кор. НАПН України, д.пед.н., проф. (головний редактор); Боєчко Ф.Ф., чл.-кор. НАПН України, д.б.н., проф. (заступник головного редактора); Тарасенкова Н.А., д.пед.н., проф. (заступник головного редактора); Луценко Гр.В., к.ф.-м.н., доц. (відповідальний секретар); Біда О.А., д.пед.н., проф.; Головня Б.П., д.т.н., доц.; Гусак А.М., д.ф.-м.н., проф.; Драч О.О., д.і.н., доц.; Жаботинська С.А., д.філол.н., проф.; Кукурудза І.І., д.е.н., проф.; Лизогуб В.С., д.б.н., проф.; Марченко О.В., д.філос.н., проф.; Мінаєв Б.П., д.х.н., проф.; Морозов А.Г., д.і.н., проф.; Перехрест О.Г., к.і.н., проф.; Поліщук В.Т., д.філол.н., проф.; Савченко О.П., д.пед.н., проф.; Селіванова О.О., д.філол.н., проф.; Соловійов В.М., д.ф.-м.н., проф.; Чабан А.Ю., д.і.н., проф.; Архитова С.П., к.пед.н., проф.

Редакційна колегія серії:

Тарасенкова Н.А., д.пед.н., проф. (відповідальний редактор); Біда О.А., д.пед.н., проф. (заступник відповідального редактора); Касярум Н.В., к.пед.н., доц. (відповідальний секретар); Бурда М.І., д.пед.н., проф., академік НАПН України; Градовський А.В., д.пед.н., проф.; Десятков Т.М., д.пед.н., проф.; Сятух М.Б., д.пед.н., проф., академік НАПН України; Капська А.Й., д.пед.н., проф.; Крилова Т.В., д.пед.н., проф.; Кондрашова Л.В., д.пед.н., проф.; Малова І.Є., д.пед.н., проф. (Росія); Мельников О.І., д.пед.н., проф. (Білорусь); Мілушев В.Б., доктор, проф. (Болгарія); Ничкало Н.Г., д.пед.н., проф., академік НАПН України; Расчьотіна С.О., д.пед.н., проф. (Росія); Савченко О.П., д.пед.н., проф.; Семеріков С.О., д.пед.н., проф.; Скафа О.І., д.пед.н., проф.; Симоненко Т.В., д.пед.н., проф.; Шнак В.П., д.пед.н., проф.; Акуленко І.А., д.пед.н., доц.; Архитова С.П., к.пед.н., проф.; Грабовий А.К., к.пед.н., доц.; Гриценко В.Г., к.пед.н., доц.; Демченко О.Г., к.ф.-м.н., доц.; Король В.М., к.пед.н., проф.; Майборода Г.Я., к.пед.н., доц.

За зміст публікації відповідальність несуть автори.

Адреса редакційної колегії:
18000, Черкаси, бульвар Шевченка, 81,
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

Никорак Я. Я. Технології реалізації математичних методів у наукових дослідженнях із педагогіки	71
Онищенко І. В. Підготовка вчителя початкової школи до професійної діяльності в умовах інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища	76
Павлов Ю.О. Теоретичні і практичні аспекти розробки навчально- методичних матеріалів компетентнісної підготовки майбутніх фахівців ресторанного сервісу у професійно-технічних навчальних закладах	81
Писарчук О. Т. Собливості формування освітньо-розвивального середовища початкової школи.....	87
Попова О. І. Формування культури педагогічного спілкування майбутніх учителів початкової школи в процесі фахової підготовки.....	90
Процишин Н. І. Кадрове забезпечення педагогічних інститутів України (50–60-і рр.)	94
Радченко О. Я. Формування у молодших школярів уміння працювати з підручником: підготовка вчителя.....	98
Сидоренко Л. С. Аксіологічний аспект підготовки майбутніх учителів початкової школи.....	103
Сорока О. В. Порівняльний аналіз підходів до підготовки вчителя початкової школи	107
Ткаченко О. М. Формування етнопедагогічної культури майбутнього фахівця в галузі дошкільної та початкової освіти у контексті компетентнісного підходу	113
Топорівська Я. В. Критерії і показники визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій	117
Трохимчук І. М. Дослідницька діяльність учнів основної школи з екології як метод навчання та виховання.....	123
Чайка І. А. Формування інформаційної культури майбутнього вчителя початкової школи в системі його професійної підготовки.....	127
Червінська І. Б. Розвиток етнокультурної компетентності педагога в сучасному соціокультурному середовищі гірської школи	131
Чичук В. М. Нові підходи у підготовці вчителів засобами інформаційно-комунікативних технологій	135
Янкович І. І. Підготовка студентів педагогічних вищих навчальних закладів Польщі та України до виховної роботи з колективом класу	138
Янкович О. І. «Організація успішної діяльності» як спецкурс у підготовці вчителів початкової школи	143

Список використаної літератури

1. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти): монографія / Валентина Миколаївна Гриньова. – Харків: Основа, 1998. – 300 с.
2. Зимняя И. А. Общая культура и социально-профессиональная компетентность человека [Электронный ресурс] / И. А. Зимняя // Интернет-журнал «Эйдос». – 2006. – 4 мая. – Режим доступа до журн.: <http://www.eidos.ru/journal/2006/0504.htm>. – Назва з екрана.
3. Исаев И. Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / Илья Федорович Исаев. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 208 с.
4. Маркова А. К. Психологический анализ профессиональной компетентности учителя / А. К. Маркова // Советская педагогика. – 1990. – №8. – С.82 – 88.
1. Сластенин В. А. Этнопедагогическая культура учителя / В. А. Сластенин, В. А. Николаев // Magister. – 2000. – №3. – С.20–34.
2. Ткаченко О. М. Теоретико-методичні засади формування етнопедагогічної компетентності майбутніх вчителів гуманітарного профілю: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Ольга Михайлівна Ткаченко; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Кіровоград, 2013. – 554 с.
3. Українська етнопедагогіка: навч.-метод. посіб. / ред. акад. АПН України В. Кононенко. – К. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – 509 с.

Одержано редакцією 11.10.13

Прийнято до публікації 17.10.13

Аннотация. В данной статье на основе определения сущностных характеристик и различий этнопедагогической культуры и этнопедагогической компетентности определяется сфера взаимодействия этих феноменов в контексте проблемы формирования профессиональной компетентности будущих воспитателей дошкольных заведений и учителей начальных классов.

Ключевые слова: компетентностный подход в образовании, профессиональная компетентность педагога, этнопедагогическая культура, этнопедагогическая компетентность, этнопедагогическая компетентность будущих воспитателей дошкольных заведений и учителей начальных классов.

Summary. In this article on the basis of definition of essential characteristics and differences of ethnopedagogical culture and ethnopedagogical competence the sphere of interaction between these phenomena is determining in the context of the problem formation of future teachers' professional competence.

Key words: competence approach to education, professional competence of pedagogic, ethnopedagogical culture, ethnopedagogical competence, the ethnopedagogical competence of a future of a preschool and an elementary school teacher.

УДК 387.147+78(07)

Топорівська Я. В.

КРИТЕРІЇ І ПОКАЗНИКИ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті на основі діагностики розглядається проблема вдосконалення підготовки майбутнього вчителя музики та проаналізовано рівень підготовки майбутніх вчителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Обґрунтовано критерії і показники визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Увагу зосереджено на висвітленні рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності за мотиваційно-ціннісним, інформаційно-змістовим та діяльнісним критеріями.

Ключові слова: критерії і показники визначення рівнів готовності, музично-педагогічна освіта, вчитель музики, підготовка вчителя, комп'ютерні технології, професійна діяльність учителя музики.

Постановка проблеми. В нових умовах життя нашого суспільства щораз глибшим змістом наповнюється фахова підготовка педагога – музиканта. Використання комп'ютерних технологій дає можливість проявити себе справжнім творцем навчально-виховного процесу, проявити свій духовний, особистісний потенціал. Високого, творчого рівня викладання може досягти лише той педагог, який здатний до об'єктивного і всебічного осмислення музично-педагогічної діяльності та власного творчого перевтілення.

Технологія підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності передбачає створення моделі підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, критеріїв і показників визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій та практичну реалізацію діагностико-цільового, змістового і процесуального компонентів технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій.

Теоретичні засади становлення системи професійної підготовки педагога розроблені у працях З. Курлянд, А. Ліненко, Л. Хомич, О. Кондратюка, О. Пехоти, С. Сисоєвої, В. Чайки та ін. Професійне та особистісне становлення майбутнього вчителя мистецьких дисциплін розглядається в наукових працях Л. Коваль, Л. Кондрацької, Л. Масол, О. Рудницької, Т. Танько, О. Чайковської, О. Щолокової та ін. У сучасній психолого-педагогічній науці питаннями діагностики рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності займаються Л. Варнавська, В. Луценко, Ю. Олійник та ін.

Результати аналізу психолого-педагогічної й методичної літератури з проблеми дослідження свідчать, що незважаючи на вагомі результати дослідження проблеми підготовки вчителя музики, поза увагою дослідників залишаються важливі питання підготовки вчителя музики до використання комп'ютерних у педагогічній діяльності.

Мета статті – обґрунтувати критерії і показники визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна діяльність сучасного вчителя музики передбачає володіння новітніми технологіями навчання. Т. Трубчанінова зазначає, що «втління у життя ідеї випереджаючої освіти, необхідність підготовки фахівця найвищої кваліфікації для національної школи вимагає по-новому організовувати навчальний процес та інформаційне забезпечення викладача і студента. Для цього необхідно якнайширше впроваджувати нові інформаційні технології у викладанні фахових дисциплін» [7, с. 277].

Перш ніж використовувати комп'ютерні технології навчання у власній практиці, педагог повинен мати уявлення про можливості комп'ютера як засобу навчання, знати основні вимоги до навчальних програм (дидактичні, технічні), вміти використовувати комп'ютер у повсякденній діяльності та професійно-особистісні якості, необхідні для реалізації принципів педагогіки співпраці, такі як: демократичність, відкритість, альтернативність, діалогічність (полілогічність як форма демократичності), рефлексивність (усвідомлення мети, змісту, способів діяльності і характеру взаємодії). У педагога який використовує нові інформаційні технології змінюється позиція, – він стає носієм нового педагогічного мислення і принципів педагогіки співпраці, професіоналом, що рефлексує, здатним до проектування та перепроектування (залежно від потреби навчального процесу і кожного окремого учня) своєї діяльності відповідно до зазначених принципів педагогіки співпраці [5, С. 177 – 178].

Для визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій проведено експериментальну роботу відповідно до розроблених етапів дослідження. Важливою складовою дослідження проблеми підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній є визначення критеріїв і показників ефективності цього процесу, що відображаються через сформованість у студентів готовності до здійснення професійної діяльності. Констатувальний етап педагогічного експерименту передбачав визначення стану готовності майбутніх фахівців музичної педагогіки до використання комп'ютерної техніки у професійній діяльності та розробку цільових, змістових і процесуальних компонентів технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

У Соціально-педагогічному словнику зазначено, що «показниками» – в широкому розумінні – називають передавачі соціальної інформації. Ступінь інформативності показників – основний критерій їхньої оцінки й вибору [6, с. 185]. Термін «критерій» у Соціально-педагогічному словнику зазначений як ознака, за якою класифікуються, оцінюють (та одержують оцінки) відповідним індикатором психічні явища, дії, або діяльність, зокрема при їхній формалізації [6, с. 122].

Л. Кондрашова зазначає, що критеріями можуть бути глибина, міцність, різносторонність знань, здатність переносити їх у нову ситуацію [3, С. 20 – 23].

Дослідник Ю. Олійник визначає рівні сформованості творчої особистості студентів за критеріями, які об'єднано в три групи: когнітивні, емоційно-ціннісні та творчо-діяльнісні [4, с. 97], дослідниця Л. Варнавська виокремлює наступні критерії готовності майбутніх учителів музики до аранжування музичних творів засобами комп'ютерних технологій: позитивна

мотивація і спрямованість на використання засобів комп'ютерних технологій в аранжуванні музичних творів; знання основ комп'ютерного аранжування музичних творів та розуміння його ролі у професійній діяльності вчителя музики; уміння оперувати синтетичними знаннями (пошук нестандартного вирішення творчих завдань, самостійність, ініціатива й імпровізація в музично-педагогічній діяльності); креативність, здатність творчо реалізовувати набуті спеціальні знання та навички; здатність до рефлексивної діяльності; оцінка та самооцінка у визначенні інших завдань музичної навчально-пізнавальної діяльності [2, с. 62].

Аналіз наукових джерел дає можливість виділити у професійній готовності вчителя музики відносно самостійні мотиваційну (проявляється у професійно-педагогічній спрямованості), когнітивну (проявляється через педагогічну діяльність, що базується на розвиненій психолого-педагогічній свідомості) і практичну (проявляється через організаційні та комунікативні вміння) готовності.

Визначення рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності здійснено за такими критеріями: мотиваційно-ціннісний, інформаційно-змістовий та діяльнісний.

Основними показниками *мотиваційно-ціннісного критерію*, який слугує для оцінки рівня сформованості професійних якостей особистості, є: сформованість стійкого інтересу до використання комп'ютерних технологій, усвідомлення цілей і мотивів навчальної професійної діяльності.

Встановлено, що основними показниками *інформаційно-змістового критерію*, який слугує для оцінки рівня знань майбутніх учителів музики з теоретичних аспектів та можливостей використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності, є: якість знань про психологічні та дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності; знання цілей, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій.

Показниками *діяльнісного критерію*, що визначають практичний структурний компонент готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності, є: оволодіння технологічними операціями роботи з програмним забезпеченням; уміння доцільно використовувати комп'ютерну техніку у професійній діяльності (Табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій відповідно до структурних компонентів

Компоненти готовності	Критерії і показники	Рівні готовності		
		Високий	Середній	Низький
Мотиваційний	Мотиваційно-ціннісний: - сформованість стійкого інтересу до використання КТ; - усвідомлення цілей і мотивів навч. і проф. діяльності з використанням КТ	Сформований стійкий інтерес до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності; усвідомлення цілей і мотивів навчальної і професійної діяльності з використанням комп'ютерних технологій.	Зацікавлене ставлення до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності; достатнє усвідомлення цілей і мотивів навчальної і професійної діяльності з використанням комп'ютерних технологій.	Пасивне, недостатньо виражене прагнення до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності; відсутність усвідомлення цілей і мотивів навчальної і професійної діяльності з використанням комп'ютерних технологій

Когнітивний	Інформаційно-змістовий: - якість знань про психологічні та дидактичні особливості використання КТ у педагогічній діяльності; - знання цілей, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій	Висока якість знань про психологічні та дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності; знання цілей, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій	Сформованість умінь самостійно використовувати інформаційні джерела, але відсутність системи знань про психологічні та дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності	Поверхневі знання про використання основних компонентів КТ у педагогічній діяльності; незнання цілей, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій
Практичний	Діяльнісний: -оволодіння технологічними операціями роботи з програмним забезпеченням; -уміння доцільно використовувати комп'ютерну техніку у професійній діяльності	Оволодіння технологічними операціями роботи з програмним забезпеченням; уміння доцільно використовувати комп'ютерну техніку у професійній діяльності	Достатній рівень оволодіння технологічними операціями роботи з програмним забезпеченням; мають місце певні неточності у роботі з програмним забезпеченням.	Недостатній рівень володіння технологічними операціями роботи з програмним забезпеченням; погана орієнтація у різновидах програмного забезпечення.

Аналіз результатів констатувального експерименту щодо сформованості мотиваційного компонента показав, що низький рівень сформованості стійкого інтересу до використання комп'ютерних технологій мають 41,9 % студентів I курсу, 30,4 % студентів – II курсу, 28,8 % студентів – III курсу та 29,7 % студентів IV курсу. Що в середньому становить 32,7 % від опитаних студентів I-IV курсів. Середнім рівнем сформованості мотиваційного компонента володіють 44,1 % студентів I курсу, 43 % студентів II курсу, 37 % студентів III курсу та 32,8 % студентів IV курсу. Середній показник цього рівня – 39,2%.

Рівень сформованості мотиваційного компонента готовності до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності різний у студентів I-IV курсів. Так, у студентів I курсу високим рівнем володіє 14 %, II курсу – 26,6 %, III курсу – 34,2, а IV курсу – 37,5 %. Позитивна динаміка пояснюється тим, що студенти III курсу проходили пропедевтичну практику. Вони в більшій мірі усвідомили необхідність використання комп'ютерних технологій в загальноосвітній школі, цілі і мотиви навчальної і професійної діяльності з використанням комп'ютерних технологій.

Таким чином, дані констатувального зрізу свідчать про те, що у майбутніх учителів музики недостатньо сформований мотиваційний компонент готовності до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Основними причинами недостатньо сформованого мотиваційного компонента готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, на нашу думку, є: відсутність у навчальних планах підготовки майбутніх учителів музики дисциплін, що формують пізнавальний інтерес до використання музичних комп'ютерних

технологій у професійній діяльності, і відповідно, неготовність майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності; нестача навчально-методичної літератури, щодо особливостей формування знань, умінь та навичок використання майбутнім учителем музики комп'ютерних технологій у професійній діяльності, зокрема музичних комп'ютерних програм; відсутність необхідної комплектації технічного та програмного устаткування музично-педагогічних факультетів ВНЗ.

Мотиваційний компонент тісно пов'язаний із когнітивним і практичним компонентами готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Зміст когнітивної готовності ми розуміємо не лише як систему теоретико-методологічних, технічних, психолого-педагогічних і методичних знань, що функціонує у процесі здійснення теоретичної діяльності. Ця діяльність має вияв у сформованості гностичних, конструктивних та психомоторних компонентів готовності. Рівень сформованості когнітивного компоненту готовності визначено за інформаційно-змістовим критерієм, основними показниками якого є якість знань про психологічні та дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності та знання цілей, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій.

Компетентність майбутнього вчителя музики містить широке коло знань, необхідних для успішної і результативної педагогічної діяльності. Як свідчать результати констатувального експерименту, фактичний рівень професійних знань майбутніх учителів музики не відповідає вимогам, які суспільство пред'являє сьогодні до роботи вчителя. Зокрема, майбутні вчителі музики володіють низьким рівнем знань про психологічні та дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності.

У 62% студентів когнітивний компонент готовності сформований на низькому рівні. Низький рівень сформованості когнітивного компонента свідчить про поверхневі знання цілей, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій та низьку якість знань про психологічні і дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності.

У 32% студентів когнітивний компонент готовності сформований на середньому рівні і у 6% студентів визначено високий рівень готовності когнітивного компоненту.

Аналіз цілей і мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням комп'ютерних технологій, діагностика знань дали підстави виділити рівні сформованості педагогічних умінь і навичок, що забезпечують процес підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Було виділено три рівні сформованості практичного компонента готовності студентів до використання комп'ютерних технологій у професійно-педагогічній діяльності: високий, середній, низький. Для визначення рівнів сформованості практичного компонента студентам запропоновано виконання практичних завдань, зокрема: транспонувати набрану партитуру у задану тональність за допомогою нотного редактора; змінити темп і тривалість виконання аудіофайлу, розробити музичну вікторину за допомогою аудіоредакторів; використання мережі Інтернет для пошуку інформації у електронних бібліотеках, енциклопедіях, на персональних сайтах вчителів музики, різного роду форумах, чатах, блогах.

За рівнем готовності практичного компонента студенти розподілилися наступним чином: високому рівню сформованості практичного компонента відповідають 7,7% студентів, середньому – 33,8%, низькому – 58,5%.

Компоненти і рівні готовності до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності визначено з позицій системного підходу за сукупністю критеріїв і показників оцінки ефективності процесу підготовки до цього виду діяльності. Серед цих критеріїв було визначено: мотиваційно-ціннісний (для оцінки рівня сформованості інтересу до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності); інформаційно-змістовий (для визначення рівня сформованості якості знань про психологічні та дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності та оцінки рівня сформованості дидактико-технологічних умінь самостійно використовувати інформаційні джерела); діяльнісний (для оцінки рівня сформованості володіння

технологічними операціями роботи з музичним програмним забезпеченням та умінням доцільно використовувати комп'ютерну техніку у професійній діяльності).

Розподіляючи одержані дані за рівнями готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, враховано, що окремі показники критеріїв готовності можуть належати в однієї особи до різних рівнів готовності в мотиваційно-ціннісному, інформаційно-змістовому, діяльнісному компонентах.

Висновки. Питання підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності сьогодні надзвичайно актуальне. Процес інформатизації суспільства помітно торкнувся музичної сфери діяльності. Тому, виникає потреба у фахівцях музичної педагогіки, які: досконало володіють технологічними операціями роботи з програмним забезпеченням; уміють доцільно використовувати комп'ютерну техніку у професійній діяльності; усвідомлюють цілі і мотиви навчальної і професійної діяльності з використанням комп'ютерних технологій; знають цілі, зміст, концептуальні положення комп'ютерних технологій – тобто у фахівцях, які володіють сформованим високим рівнем мотиваційного, когнітивного та практичного структурних компонентів готовності до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Отже, обґрунтовано критерії і показники визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності та охарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій відповідно до структурних компонентів.

Серед перспектив подальших досліджень – практична реалізація моделі технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності у навчально-виховному процесі ВНЗ.

Список використаної літератури

1. Бондаренко А.І., Шульгіна В.Д. Музична інформатика: навч. посіб. / А.І. Бондаренко, В.Д. Шульгіна – К.: НАККІМ, 2011. – 190 с.
2. Варнавська Л. І. Формування готовності майбутніх учителів музики до аранжування музичних творів засобами комп'ютерних технологій: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Л. І. Варнавська. – Кривий Ріг, 2010. – 233 с.
3. Кондрашова Л. В. Концепція „взаємодії моральних і психологічних якостей у змісті педагогічного професіоналізму” / Л. В. Кондрашова // Професійне становлення майбутнього вчителя: монографічний огляд / За ред. д. п. н., проф. Л. В. Кондрашової. – Кривий Ріг, 2006. – С. 20 – 23.
4. Олійник Ю. І. Формування творчої особистості майбутніх учителів мистецьких спеціальностей засобами комп'ютерних технологій: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. / Ю. І. Олійник. – Херсон. – 2010. – 237 с.
5. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.
6. Соціально-педагогічний словник / За ред. В. В. Радула. – К.: «ЕксОб», 2004. – 304 с.
7. Трубочанінова Т.Л. До питання запровадження інформаційних технологій у навчальний процес на художньо-графічних факультетах // Педагогіка вищої та середньої школи: Збірник наукових праць. – Кривий Ріг, КДПУ. – 2005. – № 10. – С. 270 – 278.

Одержано редакцією 18.10.13

Прийнято до публікації 22.10.13

Аннотація. В статті на основі діагностики розглядається проблема удосконалення підготовки майбутнього учителя музики та проаналізовано рівень підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій в професійній діяльності. Обґрунтовано критерії та показники визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій в професійній діяльності. Зокрема, звернено увагу на визначення рівнів готовності майбутнього учителя музики до використання комп'ютерних технологій в професійній діяльності за мотиваційно-ціннісними, інформаційно-змістовими критеріями.

Ключові слова: критерії та показники визначення рівнів готовності, музично-педагогічне формування, учитель музики, підготовка учителя, комп'ютерні технології, професійна діяльність учителя музики.

Summary. In the article on the basis of diagnostics it is considered the problem of improvement the future Music teachers' preparation of using computer technologies in the professional activity. It is proved the criteria and the indicators in identification of the future Music teachers' readiness for using computer technologies in the professional activity. The special attention is paid for determination of the future Music teacher's levels of readiness for using computer technologies and, for this purpose, the motivational-valuable, the informational-substantial and the functional criteria are taken into consideration.

Keywords: criteria and indicators in identification of readiness levels, musical-pedagogical education, Music teacher, training for teaching, computer technologies, professional activity of Music teacher.